

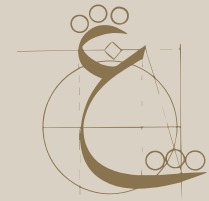

kadim

SAYI / ISSUE 5 • NİSAN / APRIL 2023

05

kadim

*“Kadim oldur ki
evvelin kimesne bilmeye”*

Kadim is that no one knows what came before.

kadim

Osmanlı araştırmalarına münhasır, altı ayda bir (Nisan ve Ekim) neşredilen, açık erişimli, çift kör hakem sistemli akademik dergi

A double-blind peer-reviewed open-access academic journal that is published semiannually (April and October) in the field of Ottoman Studies

SAYI | ISSUE 5 • NİSAN | APRIL 2023

İMTİYAZ SAHİBİ | PROPRIETOR

Burhan ÇAĞLAR

SORUMLU YAZI İŐLERİ MÜDÜRÜ | MANAGING EDITOR

Ömer Faruk CAN

İRTİBAT | CONTACT

Kadim • Sakarya Üniversitesi

Esentepe Kampüsü, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, A Blok, Ofis: 121,
Serdivan/Sakarya (Türkiye) 54050

Telefon | Phone • 00 90 264 295 60 15

İnternet Adresi | Webpage • dergipark.org.tr/kadim • kadim.sakarya.edu.tr

E-posta | E-mail • kadim@sakarya.edu.tr

TASARIM | DESIGN Hasan Hüseyin CAN

BASKI | PRINTED BY

MetinCopyPlus • Arti Dijital & Baskı Merkezi

Türkocağı Cad. 3/A Cağaloğlu - Fatih / İstanbul

BASIM TARİHİ | PRINT DATE • NİSAN | APRIL 2023

ISSN 2757-9395 • E-ISSN 2757-9476

ÜCRETSİZ | FREE OF CHARGE

Kadim'deki makaleler, [Creative Commons Atıf-Gayriticari 4.0 Uluslararası \(CC BY-NC 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır. Bilimsel araştırmaları kamuya ücretsiz sunmanın bilginin küresel paylaşımını artıracakğı ilkesini benimseyen dergi, tüm içeriğine anında Libre açık erişim sağlamaktadır. Makalelerdeki fikir ve görüşlerin sorumluluğı sadece yazarlarına ait olup Kadim'in görüşlerini yansıtmazlar.

Articles published in Kadim are licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International \(CC BY-NC 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). Kadim's commitment to immediate and Libre Open Access to its content reflects its conviction in advancing global knowledge exchange. The opinions presented in the articles are the sole responsibility of their respective authors and do not represent the views or opinions of Kadim.

“Kadim oldur ki
evvelin kimesne bilmeye”

DergiPark

EDİTÖR
EDITOR-IN-CHIEF

Arif BİLGİN | Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi

YAYIN KURULU
EDITORIAL BOARD

Necmettin ALKAN | Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi
Serpil ATAMAZ | Doç. Dr., California State University,-Sacramento
Fatih BOZKURT | Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Ömerül Faruk BÖLÜKBAŞI | Doç. Dr., Marmara Üniversitesi
Büşra ÇAKMAKTAŞ | Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi
M. Talha ÇİÇEK | Doç. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Filiz DIĞIROĞLU | Doç. Dr., Marmara Üniversitesi
Ella FRATANTUONO | Dr. Öğr. Üyesi., University of North Carolina at Charlotte
Selim KARAHASANOĞLU | Prof. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Miraç TOSUN | Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi
Kenan YILDIZ | Doç. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi

YAZIM VE DİL EDİTÖRLERİ
WRITING AND LANGUAGE
EDITORS

Ömer Faruk CAN | Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi
Burhan ÇAĞLAR | Sakarya Üniversitesi
Burak ÇİTİR | Dr., Sakarya Üniversitesi
Mehmet KERİM | Sakarya Üniversitesi
Bünyamin PUNAR | Sakarya Üniversitesi

TÜRKÇE DİL EDİTÖRLERİ
TURKISH LANGUAGE
EDITORS

Sedat KOCABEY | Dr., Sakarya Üniversitesi
Büşranur KOCAER | İbn Haldun Üniversitesi
Muhammed Emir TULUM | Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi

İNGİLİZCE DİL EDİTÖRLERİ
ENGLISH LANGUAGE
EDITORS

Didar Ayşe AKBULUT | Marmara Üniversitesi
İrem GÜNDÜZ-POLAT | Sakarya Üniversitesi
Hâcer KILIÇASLAN | Sakarya Üniversitesi

MİZANPAJ VE
SOSYAL MEDYA EDİTÖRÜ
LAYOUT AND
SOCIAL MEDIA EDITOR

Büşranur BEKMAN | Sakarya Üniversitesi

YAYIN SEKRETERİ
SECRETARIAT

Yusuf İslam YILMAZ | Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Sowerby, Tracey Amanda –
Markiewicz, Christopher (ed.).
*Diplomatic Cultures at the
Ottoman Court c. 1500-1630.*

NEW YORK: ROUTLEDGE
TAYLOR & FRANCIS GROUP,
2021. 286 SAYFA.
ISBN: 9781000391862.

M. HABİB SAÇMALI*

ÖZ ABSTRACT

Osmanlı Devleti'nin başkenti İstanbul'u merkeze alarak yaklaşık 1500-1630 seneleri arasında dönemin farklı diplomatik kültürlerinin nasıl etkileşime geçtiğini inceleyen bu editoryal kitap Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarındaki çeşitli devletlerden veya siyasi yapılardan İstanbul'a gelen elçilik heyetleri veya o devletlerin İstanbul'daki daimî elçiliklerinin diplomatik ilişkilerini ele almaktadır. Kitabın farklı diplomatik alanları ve dönemleri irdeleyen ve alanında uzman isimlerce yazılmış bölümleri, genelde erken modern diplomasi tarihine, özelde Osmanlı diplomasi tarihine önemli katkılar sunarak, kitaba mevzubahis alanlar için bir referans kaynak olma hüviyeti kazandırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Diplomasi, Elçilik, Erken Modern, İstanbul, Osmanlı Devleti.

This editorial book takes Istanbul, the capital of the Ottoman Empire, as its center and examines how different diplomatic cultures interacted with one another in the period between c. 1500-1630. It explores the diplomatic relations of both ad hoc embassies to Istanbul and resident ambassadors from various states or polities from Europe, Asia, and Africa with the Ottoman authorities. This examination makes significant contributions to the history of early modern diplomacy in general and Ottoman diplomacy in particular, rendering the book a reference source for diplomatic history.

Keywords: Diplomacy, Embassy, Early Modern, Istanbul, Ottoman State.

MAKALE BİLGİSİ | ARTICLE INFORMATION

Makale Türü: Kitap Değerlendirmesi | Article Type: Book Review
Geliş Tarihi: 30 Ağustos 2022 | Date Received: 30 August 2022
Kabul Tarihi: 12 Eylül 2022 | Date Accepted: 12 September 2022

ATIF | CITATION

Saçmalı, M. Habib. "Sowerby, Tracey Amanda – Markiewicz, Christopher (ed.). Diplomatic Cultures at the Ottoman Court c. 1500-1630". *Kadim* 5 (Nisan 2023), 193-198. doi.org/10.54462/kadim.1168478

* Dr. Öğr., Üyesi, Marmara Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Tarih Bölümü, muhammethabib@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7291-3904.

DIPLOMATIC CULTURES AT THE OTTOMAN COURT, c.1500–1630

Edited by
Tracey A. Sowerby and
Christopher Markiewicz

Türkçeye *Osmanlı Sarayında Diplomatik Kültürler, 1500-1630* ismiyle çevrilebilecek olan bu derleme kitap, erken modern dönem diplomasi tarihi çalışmaları ile tanınan T. Sowerby ve C. Markiewicz'in editörlüğünde yayınlanmıştır. Kitabın temel amacı, yaklaşık olarak 1500-1630 seneleri arasında kapsayan dönemde Osmanlı Devleti'nin başkenti İstanbul üzerinden dönemin farklı diplomatik kültürlerinin nasıl etkileşime geçtiğini incelemektir. Bu sayede hem farklı siyasi gelenekler arasındaki diplomatik kültürlerin ortak ve farklı yönlerinin hem de mevzubahis etkileşimin zaman içindeki dönüşümünün değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Bu inceleme Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarındaki çeşitli devletlerden veya siyasi yapılardan İstanbul'a gelen elçilik heyetleri veya o devletlerin İstanbul'daki daimî elçilikleri merkeze alınarak yapılmaktadır. Giriş bölümü dâhil toplam on bölümden oluşan kitaba on iki tarih-

çi katkıda bulunmuştur. Makaleler ansiklopedik bir perspektifle belirli tematik konuları işleme yaklaşımıyla değil, uzmanların ilgili döneme ait kendi alanlarındaki çalışmalarını ortaya koymaları şeklinde olmuştur. Bununla birlikte, bütün makaleler kitabın temel maksadına yönelik olarak İstanbul'u merkeze almak ve ilgilendikleri farklı alanlarda diplomatik merasim ve protokol, hediyeleşme, kültürel alışveriş, bilgi toplama gibi ortak diplomatik temalara temas etmek yoluyla bu derleme kitabın bütüncül bir yapıda oluşmasını sağlamışlardır.

Kitabın gerek genel erken modern diplomasi tarihi gerek Osmanlı diplomasi tarihi alanlarına yaptığı en önemli katkının İstanbul'u merkeze alarak döneme dair genel bir diplomasi tarihi okuması yapmak olduğu söylenebilir. Diplomasi tarihi çalışmalarında çok sık görülmeyen bu yenilikçi yaklaşım, Osmanlı sarayı ve Osmanlı başkentini bir analiz katmanı olarak öne çıkarmakta ve diğer diplomasi çalışmalarında gözden kaçan pek çok unsuru ortaya koymaktadır. Bu itibarla dönemin diplomasisini anlamada "niye" sorusuna verilen cevap kadar "nasıl" sorusunun altı çizilmiş ve tarih araştırmacılarının "saray" ve "şehir" katmanını dikkate almaları gerektiğini gösteren önemli bir çalışma olmuştur.

Seçilen dönem ise Osmanlı'nın imparatorluğa dönüştüğü ve yeni bir diplomasi kültürünün inşa edildiği dönemi ve onu müteakip zamanları kapsamaması itibarıyla, özellikle Osmanlı diplomasisini anlamada kritik öneme sahiptir. İlgili dönemde İstanbul'da daimî yabancı

elçilikler yeni yeni açılmakta, Topkapı Sarayı I. Süleyman'ın eklemeleriyle farklı bir hüviyete bürünmekte, padişahlar eskiye nazaran daha üst mertebeye çıkan ve daha sembolik figürler olarak diplomaside de farklı bir konuma gelmekte ve İstanbul bir Osmanlı başşehir olarak yeniden inşa edilmektedir. Osmanlı imparatorluk diplomasinin kuruluş ve ilk yerleşme dönemini ele alması itibarıyla bu kitap alana önemli katkılar sunmaktadır. Özellikle M. Hudson ve T. Sowerby tarafından yazılan bölümler, Topkapı Sarayı'nı aşır bir başşehir olarak İstanbul'un diplomatik bir merkez haline gelişini iyi bir araştırmaya dayalı olarak ortaya koymaktadır.¹ Avrupa devletlerinin zamanla daha fazla daimî elçilik açması ile, İstanbul'un devletler arası rekabetin diplomatik bir merkezi haline gelmesi kitabın farklı bölümlerinde ortak şekilde vurgulanan bir husus olmuştur.² Bu dönüşüme paralel olarak, dış politika ve diplomasi alanında, Osmanlı merkezî yönetiminin genişlemeci/fetihiçi anlayıştan, sahip olunan topraklarda gücü artırma perspektifine geçişi Zahit Atçıl'ın makalesinde mukayeseli bir çalışma ile ortaya konmaktadır.³

Devletler arası ilişkilerin incelenmesinde farklı kültür, dil, din ve geleneklere sahip siyasi yapıların birbirleriyle ne ölçüde anlaşabildikleri önemli sorulardan birini oluşturmaktadır. Kitapta farklı aktör veya dönemleri inceleyen yazarlar ilgili dönemde Osmanlı başşehirinde dönemin çok çeşitli siyasi kültürleri arasında diplomatik alışverişin oldukça sağlıklı şekilde yürüdüğünü ortaya koymaktadır. Bu çalışmalar, mevzubahis kültürel farklılıkların, diplomasinin reel ve materyal yapısı sayesinde pek çok durumda bir engel teşkil etmediğini ikna edici şekilde vurgulamaktadır. Özellikle daimî elçilerin İstanbul'a gelişi sonrası yabancı diplomatlar Osmanlı dili, kültürü ve diplomatik teamüllerine dair oldukça kapsamlı bilgi sahibi olmuşlardır. Üzerinde anlaşması aynı kültür içerisinde bile zor olabilen hediyeleşme veya seremoniler gibi sembolik yönü ağır basan diplomatik teamüllerin gayet iyi şekilde hem ilgili ikili taraf hem de gözlemleyen üçüncü taraflar gözünden anlaşılması bu "ortak diplomasi dili"nin en açık örnekleri olarak sunulmaktadır.⁴

İstanbul'un on altıncı yüzyıl ile birlikte Avrupa, Asya ve Afrika'yı içine alan geniş bir havzada bir diplomasi merkezi haline gelmesi ve burada, karşılıklı etkileşim içinde her aktörce "okunabilen" ortak bir diplomasi kültürünün yerleşmeye başlaması, Osmanlı tarihi açısından bakıldığında, Osmanlı Devleti'nin bu geniş diplomatik bağlam içinde ele alınması gerektiğini göstermektedir. Kitabın bu konuda yaptığı en önemli katkılardan biri Osmanlı Devleti'nin genelde farklılıklar üzerinden ele alınan Avrupa devletleri ile olan ilişkisinde

- 1 Maxwell Hudson, "Beyond Topkapı: Ottoman Diplomacy Through Venetian Eyes", ed. Tracey Amanda Sowerby ve Christopher Markiewicz, *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630*, (New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2021), 109-131; Tracey A. Sowerby, "Sociability and Ceremony: Diplomats at the Porte, c.1550-1632", ed. Tracey Amanda Sowerby ve Christopher Markiewicz, *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630* (New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2021) 217-242.
- 2 Daniel J. Bamford, "Without 'Conformitee of Companie': English Religious Identity and the Diplomatic Corps in Constantinople, 1578-1597", *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630*, 174-193; Aneliya Stoyanova, "The Benefits and Limits of Permanent Diplomacy: Austrian Habsburg Ambassadors and Ottoman-Spanish Diplomacy in the Second Half of the Sixteenth Century", *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630*, 153-173; Tracey A. Sowerby, "Sociability and Ceremony: Diplomats at the Porte, c.1550-1632".
- 3 Zahit Atçıl, "The Foundation of Peace-Oriented Foreign Policy in the Sixteenth-Century Ottoman Empire: Rüstem Pasha's Vision of Diplomacy", *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630*, 132-152.
- 4 Hudson, "Beyond Topkapı"; Talitha Maria G. Schepers, "Art and Diplomacy: Pieter Coecke van Aelst's 1533 Journey to Constantinople", *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630*, 85-108; Christopher Markiewicz ve Tracey A. Sowerby, "Languages of Diplomatic Gift-Giving at the Ottoman Court", *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630*, 53-84; Tetiana Grygorieva, "The Tricks and Traps of Ad Hoc Diplomacy: Polish Ambassadors' Experiences of Ottoman Hospitality", *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630*, 194-216.

ortak yanların oldukça fazla olduğunu ve Osmanlı'nın genel bir erken modern dönem diplomasisinde kurucu unsurlardan biri olduğunu göstermesidir.

Diplomatik dil ve anlayıştaki ortaklaşmalar kadar, farklılıklar da kitabın farklı bölümlerinde incelenen hususlardan olmuştur. Örneğin İstanbul'da Müslüman ve Hıristiyan devletler arasındaki diplomasi tecrübesi pek çok ortaklıkla beraber farklılığı da barındırmaktadır. Farklı dine mensup siyasi yapılardan gelen temsilcilerin karşılandıkları güzergâhlar, İstanbul'da ikamet ettikleri bölgeler ve bunların saraya yakınlıkları, sahip oldukları diplomasi dışı sosyalleşme ve bilgi ağları, nüfuz alanları bu farklılıklardan bazıları olarak öne çıkmaktadır.⁵ Din eksenini haricinde, daimî elçi bulundurma ve bulundurmama tercihi de devletlerin İstanbul'da tecrübe ettiği diplomasi farklılaşmasının en önemli sebeplerinden biridir. Örneğin T. Grygorieva'nın Polonya ve diğer Avrupa devletlerinin Osmanlı ile olan diplomasisini mukayeseli ele aldığı makalesi, daimî elçilik bulundurmanın Osmanlı diplomasisi üzerinde daha etkili olmayı sağladığı sonucunu ortaya koymaktadır.⁶

İstanbul'da daimî olarak bulunan elçilerin ya da özel olarak gelen sefirlerin resmi temasları, karşılama seremonileri ve yazışmaları dışında, elçilik dışı diplomasi ve aktörler kitapta öne çıkan bir diğer önemli temadır. Tercümanlar, Osmanlı sarayındaki etkili kadın aktörler, tüccarlar ve casusların İstanbul merkezli diplomaside oldukça önemli yer teşkil ettiği çeşitli makalelerle ortaya konmaktadır. Resmi diplomatik aktörlerin ötesine geçerek diplomaside tesiri olan diğer aktörleri de içine alan bu çok-aktörlü yaklaşım erken modern diplomasi yapma biçimlerini anlamaya oldukça kritik bir katkı sağlamaktadır.⁷

Diplomatik retorik ve söylem de özellikle dini söylemin dış politikadaki yeri bağlamında bu önemli diplomasi kitabında yer almaktadır. C. Markiewicz'in Osmanlı-Safevi, D. Bamford'ın Osmanlı-İngiltere ekseninde yaptığı dış politika ve diplomaside söylem analizleri kitabın alana yönelik önemli katkıları arasında zikredilmelidir.⁸

Genelde erken modern diplomasi tarihi, özeldir Osmanlı diplomasi tarihi alanında önemli bir boşluğu doldurmaya aday olan bu derleme kitabın en önemli sınırlılığı, büyük ölçüde Osmanlı-Avrupa diplomatik ilişkilerini ele almasıdır. Müslüman devletler arasında sadece Safeviler ayrı bir bölümle ele alınmıştır.⁹ Bu durum alandaki pek çok çalışma için de geçerlidir ve kitap bu noktada bir açılım sağlayamamıştır. Diğer Müslüman devletlerle olan ilişkiler ise Sowerby'nin makalesinde diğer devletlerle birlikte kendisine yer bulabilmiştir. Sünni devletler arası diplomatik ilişkiler (Osmanlı-Fas, Osmanlı-Babür, Osmanlı-Özbek vb.) oldukça zayıf kalmıştır. Bu zayıflık, özellikle Osmanlı hanedanının hilafet iddiasının diplomasideki yansımalarının gözden kaçırılmasından kaynaklanmaktadır. Halbuki ele alınan 1500-1630 arası dönem Osmanlı'nın evrensel hilafet iddiası bakımından oldukça kritik bir dönemdir ve "darü'l hilâfet" olarak İstanbul bu iddianın merkezini teşkil etmektedir.

Bir başka eksiklik olarak Osmanlı'nın gözünden devletlerarası hiyerarşinin açık şekilde

5 Sowerby, "Sociability and Ceremony".

6 Grygorieva, "The Tricks and Traps of Ad Hoc Diplomacy".

7 Atıl, "The Foundation of Peace-Oriented Foreign Policy"; Hudson, "Beyond Topkapı"; Sowerby, "Sociability and Ceremony"; Grygorieva, "The Tricks and Traps of Ad Hoc Diplomacy"; Stoyanova, "The Benefits and Limits of Permanent Diplomacy".

8 Christopher Markiewicz, "Persian Secretaries in the Making of an Anti-Safavid Diplomatic Discourse" *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630*, 27-52; Bamford, "Without 'Conformitie of Companie'".

9 Markiewicz, "Persian Secretaries in the Making of an Anti-Safavid Diplomatic Discourse".

resmedilmemesi ifade edilebilir. Kitapta da ifade edildiği gibi Osmanlı Devleti, her devleti eşit seviyede kabul etmemiş ve devletlerarası bir hiyerarşiyi esas almıştır. Diplomatik seremoni ve teamüller bu hiyerarşinin en belirgin olarak ortaya çıktığı alanlar olmuştur. İstanbul'daki farklı devlet temsilcilerinin bu hiyerarşide üstte yer almak veya eşitler arasında öne çıkmak için ortaya koyduğu çabalar yazarlar tarafından örneklerle ele alınmıştır.¹⁰ Fakat bütün bu tekil örnekler, okuyucuya Osmanlı Devleti'nin gözünden hangi devletin hangi hiyerarşik seviyede yer aldığına dair ve varsa bu hiyerarşideki değişimlere dair bütüncül bir resim sunmamaktadır.¹¹ Benzer şekilde, kitapta diplomatik kültür ve teamüllerdeki süreklilik ve değişim çeşitli örnekler üzerinden ele alınırken, bütüncül ve ayrı bir tema olarak ele alınmakta, böylece “değişim”i takip etmek güçleşmektedir.¹²

Mevzubahis sınırlılıkların önemli ölçüde kitabın editoryal bir derleme kitap olmasından kaynaklandığını belirtmek gerekir. Bu sınırlılıklara rağmen, kitap erken modern diplomasi kültürü ve Osmanlı diplomasi tarihi açısından önemli bir referans kaynak olarak alana önemli katkılar sunmaktadır. İmparatorluğun başşehrini merkez alan metodolojik yeniliği ise diplomasi çalışmalarında şehir “katmanı”nın göz ardı edilmemesi gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır.

-
- 10 Markiewicz ve Sowerby, “Languages of Diplomatic Gift-Giving at the Ottoman Court”; Talitha Maria G. Schepers, “Art and Diplomacy”; Sowerby, “Sociability and Ceremony”.
 - 11 Örneğin Selim Güngörürler bu konuda on yedinci yüzyıla dair daha kapsayıcı bir değerlendirme ortaya koymuştur. Bk., Selim Güngörürler, *Diplomacy and Political Relations between the Ottoman Empire and Safavid Iran, 1639-1722* (Washington: Georgetown University, Doktora Tezi, 2016), 26-36.
 - 12 Atçıl, “The Foundation of Peace-Oriented Foreign Policy”; Hudson, “Beyond Topkapı”; Stoyanova, “The Benefits and Limits of Permanent Diplomacy”.

KAYNAKÇA

- Atçıl, Zahit. "The Foundation of Peace-Oriented Foreign Policy in the Sixteenth-Century Ottoman Empire: Rüstem Pasha's Vision of Diplomacy". *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630*, ed. Tracey Amanda Sowerby ve Christopher Markiewicz. 132-152. New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2021.
- Bamford, Daniel J. "Without 'Conformitie of Companie': English Religious Identity and the Diplomatic Corps in Constantinople, 1578-1597". *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630*, ed. Tracey Amanda Sowerby ve Christopher Markiewicz. 174-193. New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2021.
- Grygorieva, Tetiana. "The Tricks and Traps of Ad Hoc Diplomacy: Polish Ambassadors' Experiences of Ottoman Hospitality". *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630*, ed. Tracey Amanda Sowerby ve Christopher Markiewicz. 194-216. New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2021.
- Güngörürler, Selim. *Diplomacy and Political Relations between the Ottoman Empire and Safavid Iran, 1639-1722*, Washington: Georgetown University, Doktora Tezi, 2016.
- Hudson, Maxwell. "Beyond Topkapı: Ottoman Diplomacy Through Venetian Eyes". *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court c.1500-1630*, ed. Tracey Amanda Sowerby ve Christopher Markiewicz. 109-131. New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2021.
- Markiewicz, Christopher ve Sowerby, Tracey A. "Languages of Diplomatic Gift-Giving at the Ottoman Court". *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court c.1500-1630*, ed. Tracey Amanda Sowerby ve Christopher Markiewicz. 53-84. New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2021.
- Markiewicz, Christopher. "Persian Secretaries in the Making of an Anti-Safavid Diplomatic Discourse". *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630*, ed. Tracey Amanda Sowerby ve Christopher Markiewicz. 27-52. New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2021.
- Schepers, Talitha Maria G. "Art and Diplomacy: Pieter Coecke van Aelst's 1533 Journey to Constantinople". *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630*, ed. Tracey Amanda Sowerby ve Christopher Markiewicz. 85-108. New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2021.
- Sowerby, Tracey A. "Sociability and Ceremony: Diplomats at the Porte, c.1550-1632". *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630*, ed. Tracey Amanda Sowerby ve Christopher Markiewicz. 217-242. New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2021.
- Stoyanova, Aneliya. "The Benefits and Limits of Permanent Diplomacy: Austrian Habsburg Ambassadors and Ottoman-Spanish Diplomacy in the Second Half of the Sixteenth Century". *Diplomatic Cultures at the Ottoman Court C.1500-1630*, ed. Tracey Amanda Sowerby ve Christopher Markiewicz. 153-173. New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2021.